

TURISTIKA

Okolí souměstí je výborným turistickým cílem. Ramena, zátoky a ostrůvky Labe mohou být zajímavé nejen v létě, ale i v zimě, přikryté ledem a pokryté sněhem. Nachází se tu i několik přírodních rezervací a přírodních památek. V boleslavských lesích (směr Káraný a Otradovice) si na své přijdou zejména cyklisti. Využít mohou **Polabskou cyklotrasu** (Mělník – Kostelec nad Labem – Brandýs nad Labem – Stará Boleslav). Několik jezer a zatopených pískoven bývá v létě obleženo vody a slunce chtivými „povaleči“. **Proboštská jezera** nabízejí to bogán, **jezero Lhota** něco odvážnějšího – nudistic-kou pláž. V sezóně jezdí parníčky po Labi do Poděbrad či Mělníka.

vodně renesanční. Z Rudolfovy doby pochází pozoruhodná figurální sgrafitová výzdoba s oblíbenými loveckými motivy. Vznikla italská zahrada s letohrádkem, zvěřince či míčovna. Později získal barokní háv a v 19. století byl opět regotizován, jak si přáli toskáňští vévodové, kterým právě náležel. Arcivévoda tohoto rodu Ludvík Salvátor obohatil zámek sbírkami ze svých cest. Mimochodem, tento šlechtic se stal předlohou románu Julese Verna Matyáš Šándorf.

V roce 1919 zámek zkonfiskoval stát a prezident Masaryk dokonce uvažoval, že by zde zřídil letní sídlo.

Brandýs je ale plný památek. Děkanství, někdejší piaristická kolej či renesanční pivovar. Z kostelů zaujme Obrá-

FOTO: WWW.BRANDYS-BOLESLAV.CZ

Katovna v Brandýse.

cení sv. Pavla. Postaven byl v polovině 16. století, barokní vzhled přišel po dvou stoletích. Barokní zvonice je z roku 1777. Dalším svatostánkem je barokizovaný kostel sv. Petra na Vyšším hrádku či kostelík sv. Vavřince na Nižším hrádku (cenné nástěnné malby ze 14. století).

Na brandýském náměstí se dochovalo několik renesančních a barokních domů. Zdejší radnice získala dnešní podobu v 19. století. Renesanční stav-

bou je bývalá Katovna, vyzdobená psaníčkovými sgrafity. Popravování skončilo v Brandýse roku 1765, kdy osvěcená Marie Terezie odňala městu popravčí právo.

Také v Brandýse pobývali po staletí Židé. V půlce 19. století zhruba 300 lidí (8 % obyvatel). Před druhou světovou válkou už jen pětina. V letech 1868 – 76 tu působil rabín Filip Bondy, údajně první, který kázal česky. Pár set metrů od náměstí stojí synagoga z 19. století. Prostá klasicistní budova, po válce dopadla tak jako mnoho dalších: stalo se z ní skladiště. O kus dál stejným směrem od náměstí je židovský hřbitov. Patří k velmi cenným díky renesančním a barokním náhrobkům. Nejstarší pochází z roku 1572. ●

ADÉLA POLÁKOVÁ

Staroboleslavské lesy

Dnešní vycházka, začínající a končící ve středočeském dvouměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, se vyznačuje výskovou nenáročností. Jen v krátkém úseku se pohybujete nad 200 m. Je hustě proložena příležitostmi k občerstvení. Komu se trasa zdá dlouhá, zkrátí si ji vlakem z Kostelce nad Labem do Brandýsa nad Labem na 23 km. Zimní návštěvu berme jako vyhledávání míst, do nichž se v létě (velmi vhodné je to na kole) vrátíme.

Ze staroboleslavského autobusového nádraží projdeme se zelenou značkou městem a na jeho okraji překonáme rychlostní komunikaci Praha – Liberec. Nejprve podél lesa a pak už lesem kolem několika

vzácných stromů – nejčastěji dubů – dojdeme k železniční trati. Dáme se vpravo při ní na nejbližší rozcestí U osla. Zde odbočíme doleva (železnici máme za zády) a táhlým lesním úsekem projdeme až k silnici při okraji lesa u Podbrahy. Naše zelená a k ní se připojující žlutá značka na křižovatce odchází vpravo do Lysé nad Labem, my jdeme po silnici bez značky půl kilometru rovně, až narazíme na červenou. Dáme se po ní doleva a lesem dojdeme opět k silnici Praha – Liberec v místě motorestu U čtyř kamenů, který je vhodnou příležitostí k občerstvení. Za motorestem nenápadně stoupáme lesem, až z něj vyjdeme v Hlavenci. (viz Kam v okolí, str. 4) V okolí, jakož i jinde na naší dnešní trase, jsou označeny památné stromy různých druhů, zde dokonce i morušovník. Jen asi kilometr jdeme otevřenou krajinou, opět se ocitáme v lese, když se vpravo objeví břeh Jezera, krásného lesního koupaliště (25 ha) s vyhrazenou pláží pro naturisty v bývalé pískovně, po němž dojdeme do Lhoty. Otevřenou krajinou se dostaneme k železniční, přejdeme ji i silnici a vstoupíme do obce Křenek, končíme u Labe. Po jeho břehu se dáme doprava (po proudu) dojdeme k rozcestí U zdymadla (jez s elektrárnou z roku 1930) a dál k mostu, po němž vlevo vstoupíme do Kostelce nad Labem. Kostel se starším jádrem je dnes pozdně gotický se zbarokizovanou věží. Stojí na vyvýšenině a doplňuje jej barokní márnice. Na náměstí stojí pozdně gotický kostel sv. Víta z konce 15. století, přestavěný renesančně a barokně. U Labe lze najít zbytky staré tvrze ze 14. století. Ve městě působil kantor Josef Neruda, odtud vyšly ve 30. letech 19. století první české polky. Připomíná to pamětní deska na zdejší radnici. Odtud vede zelená zpět k Labi u Záryby (Macháčkova lípa uprostřed obce) a pak důsledně po břehu řeky a až v závěru v místě U svěťce (kaplička se sochou sv. Jana Nepomuckého z roku 1707 nad pramenem) na souběžnou silnici. Ta nás provádí Spořilovem, předměstím Brandýsa a zelená skončí u zámku.

JAN STRÁSKÝ

Autor je místopředsedou Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapa: Mělnicko a Kokořinsko, 1:50 000, edice KČT č. 16

